

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΙΤΖΙΑΕΚΗΣ

Καθηγητής Ποινικού Δικαίου Νομικής Σχολής ΑΠΘ

Ο Νικόλαος Μπιτζιλέκης είναι πτυχιούχος του Τμήματος Νομικής της Σχολής Ν.Ο.Π.Ε. του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (1979). Έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο Ποινικό Δίκαιο στο Πανεπιστήμιο της Κολωνίας ως υπότροφος της DAAD, όπου και αναγορεύθηκε αριστούχος διδάκτορας Νομικών Επιστημών της εκεί Νομικής Σχολής (1984). Υπήρξε στη συνέχεια υπότροφος του Ιδρύματος Alexander von Humboldt για μεταδιδακτορική έρευνα στη Γερμανία (1988, 1992, 2010). Το 1988 εξελέγη Λέκτορας Ποινικού Δικαίου στο Τμήμα Νομικής του Α.Π.Θ, στη συνέχεια Επίκουρος Καθηγητής (1992), Αναπληρωτής Καθηγητής (1996) και από το 2000 είναι Καθηγητής στο ίδιο Τμήμα.

Διδάσκει όλο τον κύκλο των μαθημάτων Ουσιαστικού Ποινικού Δικαίου σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Διδάσκει επίσης Ποινικό Δίκαιο στην Εθνική Σχολή Δικαστών.

Είναι μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης, μέλος της συντακτικής επιτροπής του νομικού περιοδικού “Ποινικά Χρονικά” και μέλος του Board of Editors του περιοδικού EuCLR (European Criminal Law Review). Υπήρξε επίσης μέλος της πρώτης (2006-2009) και της δεύτερης (2010-2011) εθνικής επιτροπής για τη σύνταξη νέου Ποινικού Κώδικα. Στο διάστημα 2004-2006 υπήρξε μέλος της ευρωπαϊκής επιτροπής του προγράμματος AGIS (για την ευρωπαϊκή ποινική δικαιοσύνη), ενώ από το 2007 μετέχει στην ομάδα καθηγητών Ποινικού δικαίου έντεκα ευρωπαϊκών χωρών για μια αντεγκληματική πολιτική στην Ευρώπη (European Criminal Policy Initiative). Από το 2007 έως το 2009 χρημάτισε Αναπληρωτής Πρόεδρος και από το 2009 έως το 2013 Πρόεδρος του Τμήματος Νομικής της Σχολής Ν.Ο.Π.Ε του Α.Π.Θ. Υπήρξε επίσης μέλος του Δικαστηρίου Αγωγών Κακοδικίας και αναπληρωματικό μέλος του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου. Από το 2016 είναι μέλος του Εργαστηρίου Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής της Νομικής Σχολής ΑΠΘ και του European Network on Health, Law &

Bioethics (HeaLab EuroNet) με ομιλίες σε ιατρικά συνέδρια και μαθήματα σε σεμινάρια.

Τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα κινούνται στο χώρο του Ουσιαστικού Ποινικού Δικαίου, του Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Ποινικού Δικαίου και της Γενικής Θεωρίας και Φιλοσοφίας του Ποινικού Δικαίου. Έχει συγγράψει μονογραφίες και μελέτες που αναφέρονται σε βασικά θέματα του Γενικού Μέρους του Ποινικού Δικαίου, ειδικότερα σε θέματα λόγων άρσης του αδίκου, απόπειρας, συμμετοχής, συρροής εγκλημάτων, αλλά και του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Δικαίου, όπως οι αναλύσεις των υπηρεσιακών εγκλημάτων και των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας. Έχει επίσης ασχοληθεί και με θέματα γενικότερου φιλοσοφικού προβληματισμού, όπως η ηθική νομιμοποίηση του Ποινικού Δικαίου, η ελεύθερη βούληση στην υπαναχώρηση από την απόπειρα και στην έμπρακτη μετάνοια, η έννοια των γεγονότων και κρίσεων στο Ποινικό Δίκαιο, τέλος δε έχει συγγράψει και μελέτες με θέματα Διεθνούς Ποινικού Δικαίου.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

A. ΒΙΒΛΙΑ - ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ

1. Die neue Tendenz zur Einschränkung des Notwehrrechts unter besonderer Berücksichtigung der Notwehrprovokation, 1984.
2. Η συμμετοχική πράξη. Δογματική θεμελίωση του φαινομένου της συμμετοχής και του παρακολουθηματικού χαρακτήρα της, 1990.
3. Η ελεύθερη βούληση στην υπαναχώρηση από την απόπειρα και στην έμπρακτη μετάνοια, 1995.
4. Γεγονότα & Κρίσεις στο Δίκαιο και ειδικότερα στο Ποινικό Δίκαιο, 1999.

5. Υπηρεσιακά εγκλήματα (Άρθρα 235-263α ΠΚ), α΄ έκδ. 1992, β΄ έκδ. 2001.
6. Ein Programm für die Europäische Strafrechtspflege - A Programme for European Criminal Justice, München-Munich 2006 (σε συνεργασία με Schönemann (Ed.), P. Asp, E. Bacigalupo, H. Fuchs, A. Farkas, D. Frände, R. Hefendehl, A. von Hirsch, M. KaiifaGbandi, C. Nestler, H. Satzger, A. Szwarc, E. Symeonidou-Kastanidou) (Seiten/pages 555)
7. Εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας (Άρθρα 372-384^α ΠΚ), 12^η έκδ. 2004, 13^η έκδ. 2007, 14^η έκδ. 2013 (συνέχιση του βιβλίου του Ι. Μανωλεδάκη)
8. Τα εγκλήματα πολέμου. Οι διεθνείς υποχρεώσεις της Ελλάδας και τα αναγκαία μέτρα προσαρμογής, 2006 (σε συνεργασία με Ε. Συμεωνίδου-Καστανίδου, Μ. ΚαϊάφαΓκμπάντι, Α. Παπαδαμάκη, Θ. Παπακυριάκου, Γ. Νούσκαλη, Γ. Ναζίρη)
9. Δίκαιο των ποινικών κυρώσεων, 2008 (σε συνεργασία με Μ. Καϊάφα-Γκμπάντι και Ε. Συμεωνίδου-Καστανίδου), 2^η έκδ. 2016
10. Πρακτικά Θέματα Ποινικού Δικαίου, 2019 (σε συνεργασία με Ε. Συμεωνίδου-Καστανίδου)

B. ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

I. Ελληνικές:

1. Σκέψεις για τη δογματική κατασκευή της ελεύθερης στην αιτία πράξης (υπαίτια διατάραξη συνειδήσεως), ΕπιστΕπετΑρμ 1982, σελ. 97 επ.

2. Η εικαζόμενη συναίνεση του παθόντος ως λόγος άρσης του αδίκου, ΕπιστΕπετΑρμ 1985, σελ. 43 επ.
3. Τα όρια της εφαρμογής της αρχής n.c.n.p.s.1 στους λόγους άρσης του αδίκου, ΠοινΧρ 1985, σελ. 529 επ.
4. Περί της διαδοχικής συναυτουργίας, Αρμ 1986, 289 επ.
5. Η έννοια της κακουργηματικής πλαστογραφίας κατά το άρθρο 216 παρ. 3 ΠΚ, Υπεράσπιση 1992, 3 επ.
6. Αφαίρεση από νεκρό και θανάτωση για την αφαίρεση: Μια αμφισβητούμενη περίπτωση ληστείας, Υπεράσπιση 1994, σελ. 427-443.
7. Η έννοια της κατοχής στο Ποινικό δίκαιο και οι προσπάθειες «αστικοποίησεως» του ποινικού δικαίου, ΠοινΧρ 1995, 257 επ.
8. Απειλή, όταν το απειλούμενο κακό στρέφεται εναντίον τρίτου, σε Μνήμη ΙΙ: Δασκαλόπουλου, Κ. Σταμάτη, Χρ. Μπάκα, τ. Α., 1996, σελ. 279 επ.
9. Η άμεση συνέργεια: μεταξύ συναυτουργίας και απλής συνέργειας, Υπεράσπιση 1997, σελ. 261 επ., και σε Μανωλεδάκη/Χαραλαμπίκη, Προβλήματα της συμμετοχής στο έγκλημα, 1998, σ. 135.
10. Η πολιτική αγωγή στο έγκλημα της αιμομιξίας (με αφορμή το βουλΣυμβΠλημΚαβ 124/1997, Υπεράσπιση 1998, σ. 597), Υπεράσπιση 1998, 513.

11. Προβληματισμοί της Ποινικής δογματικής στην καμπή της χιλιετίας, Υπεράσπιση 2000, 117 επ.
12. Το τιμωρητικό και το φιλελεύθερο στοιχείο στο Ποινικό Δίκαιο, ΠοινΧρ 2001, σελ. 289 επ.
13. Ο χρόνος ως στοιχείο διαμόρφωσης της ζημίας στα περιουσιακά αδικήματα, ΠοινΧρ 2002, 481 επ.
14. Οι περί συμμετοχής διατάξεις του Καταστατικού του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, σε Ι. Μανωλεδάκης – C. Prittwitz, Διεθνοποίηση του Ποινικού Δικαίου, 2003, σελ. 151 επ.
15. Η ηθική νομιμοποίηση του ποινικού δικαίου , ΠοινΧρ 2003, 385 επ.
16. Μερικές ακόμη σκέψεις για την αποτυχία και την εκούσια υπαναχώρηση, ΠοινΧρ 2005, 673 επ.
17. Αρχές και συνέπειες της φαινομενικής συρροής εγκλημάτων, ΠοινΧρ 2007, 97-120.
18. Το δικαίωμα άμυνας και η κοινωνία της αδιαφορίας, ΠοινΧρ 2007, 874-888.
19. Η διαφθορά ως νομικό και πολιτικό πρόβλημα, ΠοινΧρ 2009, 97-110.
20. Η ποινική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και ειδικότερα το αδίκημα της κοινοτικής απάτης, ΠοινΧρ 2010, 81-89.
21. Θεμελίωση και φύση του Διεθνούς Ποινικού Αδίκου, ΠοινΧρ 2010, 785 επ.

22. Επιτήρηση: Μια ποινή χωρίς ποινικό δίκαιο; Σε Μ. Καϊάφα-Γκμπάντ/C. Prittwitz, Επιτήρηση και ποινική καταστολή στη σύγχρονη αντεγκληματική πολιτική, 2011, σ. 3745.
23. Άνθρωπος, έμβρυο, ανθρώπινη ζωή. Κανονιστικές αντιφάσεις και υπαρξιακά αδιέξοδα, ΠοινΧρ 2011, 325-340 και στον Τιμητικό Τόμο *Μαριάνου Καράση*,
24. Η σύγχρονη διαμόρφωση των εγκλημάτων δωροδοκίας κατά τον Ποινικό Κώδικα. Ένα παράδειγμα μετανεωτερικού Ποινικού Δικαίου, ΠοινΧρ 2013, 321-328.
25. Σχολιασμός στην ενότητα των εγκλημάτων διαφθοράς, σε Μ. Καϊάφα-Γκμπάντι (επιστ. Εποπτεία), Οικονομικό έγκλημα και διαφθορά στο δημόσιο τομέα, τ. 3 2015, σ. 599-606.
26. Ποινική προστασία της δημόσιας περιουσίας από εσωτερικές προσβολές –“Διαχειριστικά” εγκλήματα περί την υπηρεσία, ΠοινΧρ 2016, 89-96.
27. Αποπλάνηση ανηλίκου χωρίς «παραπλάνηση» (με αφορμή την απόφαση ΜΟΔΚατερ 130/2015 ΠοινΔικ 2016, 479), ΠοινΔικ 2016, 856-862.
28. Νομοθετική πολιτική και δικαστικός έλεγχος: Η περίπτωση της κρυπτοαμνηστίας (Με αφορμή την υπ’ αριθ. 3/2016 απόφαση της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου), ΠοινΧρ 2016, 747-751.
29. Ποινικοποίηση της πολιτικής και πολιτικοποίηση του ποινικού δικαίου, ΠοινΧρ 2018, 417-424.

II. Ξενόγλωσσες:

1. Über die strafrechtliche Bedeutung des Widerstandsrechts (Art. 20 IV GG, 120 IV gr. Verfassung) in Bemann/Manoledakis (Hrsg.), Der

- strafrechtliche Schutz des Staates. Griechisch-deutsches Symposium für Strafrecht und Verfassungsrecht, 1986, S. 55-61.
2. Über die strafrechtliche Bedeutung der Abgrenzung von Vollendung und Beendigung der Straftat, ZStW 99 (1987) S. 723 ff.
  3. Das richterliche Urteil als rationales Denkverfahren, in Bemann/Manoledakis (Hrsg.), Deutsch-Griechisches Symposium, Hagen, 1992, S. 55-65.
  4. Der Tatsachenbegriff im Strafrecht, in Festschrift für Hans Joachim Hirsch zum 70. Geburtstag am 11. April 1999, Berlin, New York 1999, S. 29-44.
  5. Menschenwürde und Ehre, in: C. Prittwitz/I. Manoledakis (Hrsg.) Strafrecht und Menschenwürde, Deutsch-Griechisches Symposium, Thessaloniki 1995, Baden-Baden 1998, S. 85-90.
  6. Offene Fragen der allgemeinen Strafrechtsdogmatik an der Jahrtausendwelle, in: C. Prittwitz /I. Manoledakis (Hrsg.) Strafrechtsprobleme an der Jahrtausendwende, Deutsch-Griechisches Symposium, Rostock 1999, 2000, S. 111.
  7. Theorie der genuinen europäischen Rechtsgüter, in B. Schünemann (Hrsg.) , Ein Gesamtkonzept für die europäische Strafrechtspflege, 2006, 230 ff. (με M. Kaiafa-Gbandi /E. Symeonidou-Kastanidou)
  8. Zur Autonomie der Rücktrittsentscheidung, in: Festschrift für Winfried Hassemer zum 70. Geburtstag, München 2010, S. 661-680.
  9. Sicherheit und Freiheit durch Strafrecht. Ein nicht juristischer Ansatz zu einem juristischem Problem, in: Strafrechtswissenschaft als Analyse

und Konstruktion, Festschrift für Ingeborg Puppe zum 70. Geburtstag, Berlin 2011, S. 3 ff.

10. Einheitstäter- versus Teilnahmesystem. Insbesondere bei der Begehung von Völkerrechtsverbrechen, in: Festschrift für Helmut Fuchs, Wien 2014, S. 77-96.
11. The Definition of Ancillary Competence According to the Proposal for an EPPO Regulation, in: The European Public Prosecutor's Office. Legal and Criminal Policy Perspectives (ed. By Petter Asp), Stockholm 2015, pp. 112-119.
12. The Violation of Mankind's Multiculturalism: Another Approach for the Definition of International Crimes, 15 International Criminal Law Review (2015), pp. 1040-1068.
13. Participation in international crime through omission, in: Festschrift till Dan Frände, JFT (Tidskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland) 2-4/2017, pp. 267-282.
14. Die strafrechtliche Verantwortung des Vorgesetzten für die von Untergeordneten begangenen Straftat, in: „Rechtsstaatliches Strafrecht“. Festschrift für Ulfrid Neumann zum 70. Geburtstag, 2017, S. 749-760.

Γ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

1. Στην ΑΠ 155/1990, Υπεράσπιση 1991, 386.
2. Στην ΑΠ 525/1991, Υπεράσπιση 1992, 74
3. Στην ΑΠ 1334/1991, Υπεράσπιση 1992, 1428.
4. Στην ΑΠ 275/1993, Υπεράσπιση 1993, 588.
5. Στην ΑΠ 696/1993, Υπεράσπιση 1993, 890.
6. Στο ΣυμβΠλημΑθ 570/1992, Υπεράσπιση 1993, 1144.
7. Στο ΣυμβΠλημΘεσ 1039/1993, Υπεράσπιση 1994, 338.
8. Στο ΣθμβΠλημΑθ 3854/1993, Υπεράσπιση 1994, 879.

9. Στο ΣυμβΠλημΤρικ 191/1993, Αρμ. 1993, 1163.
10. Στη ΤρΕφΠατρ 91/1994, Αρμ. 1994, 595.
11. Στη ΤρΕφΠατρ 169/1995, Αρμ. 1995, 1330.
12. Στο ΣυμβΕφΘεσ 174/1996, Αρμ. 1996, 387.
13. Στο ΣυμβΕφΘεσ 121/1996, Αρμ. 1996, 504. 14. Στο ΣυμβΕφΘεσ 292/1996, Αρμ. 1996, 759.
15. Στο ΣυμβΕφΘεσ 478/1996, Αρμ. 1996, 907.
16. Στο ΣυμβΠλημΘεσ 1274/1996, Αρμ. 1996, 1379.
17. Στη Τρ ΕφΠατρ 292/1996, Αρμ. 1997, 116.
18. Στη ΜονΠλημΚατερ 802/1997, αρμ. 1997, 574.
19. Στη ΤρΕφΠειρ 611/1998, Αρμ. 1998, 861.
20. Στο ΣυμβΕφΘεσ 831/1998, Αρμ. 1998, 1253.
21. Στο ΣυμβΕφΘεσ 62/1999, Αρμ. 1999, 431.
22. Στο ΣυμβΕΦΠειρ 20/1999, Αρμ. 1999, 1918 23. Στη ΤρΕφΙωαν 105/1999 & ΤρΠλημΠρεβ 1005/1997, Αρμ 1999, 1593.

Δ. ΑΛΛΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

- Η γλώσσα της λατρείας και η λατρεία της γλώσσας (με τον Κ. Παπαγεωργίου), Εφημερίδα “Μακεδονία” 9.5.2010
- Δημόσια Διοίκηση (Χαιρετισμός στο Συνέδριο για τη Δημόσια Διοίκηση), Ενώπιον, 2011, σ. 20.
- Η υπαρξιακή αγωνία ενός αποφοίτου της Νομικής, Ενώπιον, 2012, σ. 46.
- Χαιρετισμός στο Συνέδριο προς τιμή Μαριάννου Καρασή, σε ‘Σύγχρονα Ζητήματα Ενοχικού Δικαίου στην εθνική και την ευρωπαϊκή τους διάσταση’, 2012, σ. 13.
- Η “υπαλληλοποίηση” της δικαστικής εξουσίας, Εφημερίδα “Καθημερινή” 10.10.2012.
http://news.kathimerini.gr/4dcgi/ w_articles_columns 2 10/10/2012 498169

- «Δος μοι τούτον τον Ξένον» σε: <http://www.amen.gr/article14276>

- Το κύρος του αξιώματος του Προέδρου του ΑΠ, Εφημερίδα 'Καθημερινή' 4.3.2016
<http://www.kathimerini.gr/851908/opinion/epikairothta/politikh/to-kyros-toy-a3iwmatos-toy-proedroy-toy-ap>

- Η Δίκαιη Δίκη, Νομικά Χρονικά, τ. Μάρτιος Απρίλιος 2016

- Η ευθύνη για τα γεγονότα στο ΑΠΘ, Εφημερίδα 'Καθημερινή' 31.7.2016 <http://www.kathimerini.gr/869482/opinion/epikairothta/politikh/h-ey8ynh-gia-ta-gegonota-sto-ap8>

- Το ακαδημαϊκό άσυλο ως ποινική ασυλία, Εφημερίδα 'Καθημερινή' 6.8.2017 <http://www.kathimerini.gr/921643/opinion/epikairothta/politikh/to-akadhmaiko-asylo-ws-poinikh-asylia>

Δ. ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

- *Κωνσταντίνου Τσίνα: Δίκαιο και Λογική- Το παράδειγμα της ποινικής δογματικής*, εκδ. Ευρασία, Αθήνα 2011, 190 σελ., ΝοΒ 2011, σ. 2263-2266.